VERSLAG

Vergadering
Raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Projecten
12 januari 2023

Index verslag vergadering raadscommissie Ruimtelijke Ordening en Projecten donderdag 12 januari 2023

Algemeen

1.	Opening en vaststellen agenda	3
2.	Mededelingen van de voorzitter	3
3.	Mededelingen en toezeggingen van wethouders Scheepers en Walters (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)	3
4.	Beeldvorming Kredietaanvraag verkeersmaatregel Kleine Drift	3
5.	Oordeelsvorming Kredietaanvraag verkeersmaatregel Kleine Drift	5
6.	Beeldvorming Programma van eisen buitenruimte Stationsgebied	7
7.	Oordeelsvorming Programma van eisen buitenruimte Stationsgebied	11
8.	Beeldvorming Instellen gezamenlijk kwaliteitsteam Crailo	13
9.	Oordeelsvorming Instellen gezamenlijk kwaliteitsteam Crailo	14

RAADSCOMMISSIE RUIMTELIJKE ORDENING EN PROJECTEN
DONDERDAG 12 JANUARI 2023

Locatie: raadzaal
Voorzitter: mw. B. Verweij.
Griffier: mw. W.G.J. Drenth

Aanwezigen bij aanvang:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.G. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R.G. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: G. Dunker; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.

1. Vaststellen agenda (0.0)
De **voorzitter** opent de commissievergadering, heet iedereen welkom en wenst eenieder een succesvol en kennisrijk 2023.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen van de voorzitter (0.1)
De **voorzitter**:
- vraagt de aanwezigen de geplande heidag goed in hun agenda's te zetten.

3. Mededelingen en toezeggingen van wethouders Scheepers en Walters (inclusief vragen naar aanleiding van de prioriteitenagenda en mededelingen inzake regionale aangelegenheden)(0.1)
Geen opmerkingen en/of mededelingen.

4. Beeldvorming Kredietaanvraag verkeersmaatregel Kleine Drift (0.1)
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.G. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: --; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: G. Dunker; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.
Ambtelijke ondersteuning: F. van Kooten.

De **voorzitter**:
- licht toe dat de raad bij het vaststellen van de structuurvisie Bruisend Hart motie M 22-46, 'Verkeersveilig in afwachting van Bruisend Hart' heeft aangenomen, met het verzoek aan het college een voorstel op te stellen voor het zo veilig mogelijk inrichten van de Kleine Drift, tussen de Larenseweg en de Zuiderweg;
- merkt op dat verschillende scenario's zijn onderzocht op effectiviteit en haalbaarheid, waaruit het inrichten van de Kleine Drift, tussen de Larenseweg en de Zuiderweg, als fietsstraat als meest effectieve maatregel volgt.

Inspreker
De heer **Weening**:
- begrijpt niets van het voorstel en vraagt wat er verandert aan de bestaande situatie, behalve dat het voor voetgangers onveiliger wordt;
- neemt aan dat de wijkagent niet is geraadpleegd;
- constateert dat de gevaarlijke fietskruising blijft bestaan;
- wil geen goed geld naar kwaad geld laten gooien; de bereikbaarheid van de wijk komt volgens hem in het geding;

- wenst aanspraak te maken op de historische verbinding tussen de Zuiderweg en de Noorderweg, zodat het kleine stukje Kleine Drift dicht kan gaan voor autoverkeer en de gevaarlijke fietskruising vervalt; hij vraagt met de NS daarover in gesprek te gaan;
- wil van de NS wisselgeld voor de het creëren van een spoorbarrière.

Demoraten Hilversum:
- vraagt of de bewonersvereniging vooraf is geconsulteerd over het voorstel; de heer **Weening** antwoordt dat dat niet is gebeurd.

D66:
- vraagt of het voorstel van de heer Weening is om de Zuiderweg met de Noorderweg te verbinden; de heer **Weening** bevestigt dat;
- informeert of het een tijdelijke oplossing betreft; de heer **Weening** wil dat niet teneinde de wijk niet verder te isoleren en gevaarlijke situaties elders te voorkomen.

Hart voor Hilversum:
- spijt het dat de heer Weening niet is geconsulteerd en vraagt of hij heeft overwogen zelf de gemeente te bellen met een alternatief; de heer **Weening** heeft ten behoeve van Bruisend Hart twee jaar met de gemeente gepraat; in april 2021 werden drie voorstellen voorgelegd voor het Oosterspoorplein, waaruit bewoners moesten kiezen, wat zijns inziens geen participatie is.

De **VVD**:
- vraagt over welk voorstel de heer Weening inspreekt; de heer **Weening** doet dat over het raadsvoorstel voor de Kleine Drift;
- wijst erop dat het voorstel gaat over de tijdelijke inrichting van de Kleine Drift, totdat de gemeente definitief met het plein aan de slag gaat; de heer **Weening** noemt dat geld weggooien.

De **PvdA**:
- vraagt wat de heer Weening wil bedenken als tijdelijke oplossing voor de Kleine Drift om de veiligheid te verbeteren; de heer **Weening** roept al sinds 2008 om de Zuiderweg met de Noorderweg te verbinden; van het voorliggende voorstel ziet hij het nut niet in; er moet naar zijn mening een structurele oplossing komen na het raadplegen van een verkeerskundig bureau; de tijdelijke oplossing leidt zijns inziens tot meer overlast in de wijken eromheen.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of de heer Weening voorstander is van het ongewijzigd laten van de situatie totdat met de definitieve inrichting aan de slag wordt gegaan; de heer **Weening** zou de tijdelijke maatregel niet nemen.

Beeldvormende vragen commissie
Hart voor Hilversum:
- denkt dat de weg breder wordt en rood wordt geschilderd, wat volgens haar het aantal auto's en de gevaarlijke situatie niet vermindert; wethouder **Walters** legt uit dat de situatie verkeerskundig is bekeken; de heer **Van Kooten** licht toe dat de situatie voor elke verkeersdeelnemer duidelijker wordt; de Kleine Drift wordt een fietsstraat waar de auto te gast zal zijn; automobilisten weten dan waar ze moeten parkeren; door die duidelijkheid wordt het ook veiliger.
    - de **PvdA** informeert of er ervaring is met soortgelijke projecten waar die toename van veiligheid is gebleken; de heer **Van Kooten** verwijst daarvoor naar projecten in het land; in Hilversum waren er niet eerder dergelijke projecten; door het eenduidig en inzichtelijk maken wordt het voor iedereen herkenbaar;
    - **Democraten Hilversum** ziet gevaar bij het kruisen en vraagt of is gekeken naar een stopstreep, verkeerslichten en een plastic drempel; de heer **Van Kooten** heeft daarnaar

niet gekeken; bezien is wel hoe het beste het probleem met het kruispunt op te lossen is; er ligt al een drempel; of het met een extra drempel veiliger wordt is de vraag;
- de **ChristenUnie** heeft het gevoel dat de situatie met een stopstreep en stopbord veiliger wordt; de heer **Van Kooten** wijst op de vele bewegingen van fietsers die uit alle richtingen komen; bij nog meer tierelantijnen verhogen die niet meer de veiligheid; met de auto te gast weten automobilisten en fietsers waaraan ze toe zijn.

De **SP**:
- pleit voor het maken van goede oversteekplekken en vraagt of is gekeken naar hoe een voetganger bij het Station komt; de heer **Van Kooten** stelt dat voetgangers in principe overal kunnen oversteken; er is echter geen zebrapad, wat meestal ook niet wordt gedaan in 30 km-gebieden.

De **VVD**:
- informeert welke veiligheidswinst de wethouder door de verkeersmaatregel verwacht; wethouder **Walters** verwacht dat deelnemers zien dat het een langzaam verkeersgebied is; door volledige parkeerplaatsen staan auto's niet half op de stoep, wat meer ruimte geeft voor doorstroming; er wordt dus winst verwacht in duidelijkheid en iets meer tempo; er komt geen eenrichtingsverkeer, omdat de wijkbewoners dat niet willen;
- herinnert aan de aangenomen motie om te onderzoeken of het zo veilig mogelijk inrichten zin heeft; wellicht is niets doen ook een scenario; wethouder **Walters** heeft na onderzoek het beste voorstel voorgelegd; de raad moet afwegen of het goed is hierin € 140.000,- te steken; het is een tijdelijke maatregel waarover het college adviseert om die te nemen.

De **ChristenUnie**:
- stelt een vraag over de laatste bocht bij de gevaarlijke kruising, waar aan de binnenkant auto's geparkeerd staan; gevraagd wordt of daar paaltjes kunnen komen die het parkeren verhinderen; de heer **Van Kooten** antwoordt dat er aldaar geen paaltjes komen.

Democraten Hilversum:
- vraagt of is nagegaan om linksaf slaan op de kruising niet meer toe te staan; wethouder **Walters** stelt dat aldaar heel weinig auto's moeten zijn.

De **PvdA**:
- is benieuwd waarom niet is overwogen om de kiss & ride plekken aan de Kleine Drift op te heffen, waar meer wordt gestopt voor winkel- en snackbarbezoek dan voor het in- en uitstappen voor het Station;
- vraagt of het college zich realiseert dat er minder ruimte komt voor voetgangers bij De Kwekerij; wethouder **Walters** meent dat er aldaar ook gestopt wordt voor uitstappen bij het Station; er is nog steeds ruimte om te lopen, ook omdat er nog een plein is.

Hart voor Hilversum:
- stelt een vraag over het proces en begrijpt dat de raad besluit over het voorstel; zij is benieuwd waarom het college met de voorstellen niet eerst de buurt is ingegaan; wethouder **Walters** heeft het voorstel in het verkeerskundig overleg bedacht, inclusief een politiefunctionaris; het is dus een voorstel vanuit experts bekeken;
- vraagt of nog wijzigingen toe te passen zijn als omwonenden nog met een goede suggestie komen; de heer **Van Kooten** verwacht dat dat dan mineure wijzigingen zullen zijn.

Democraten Hilversum:
- vraagt of het college bewoners geen experts vindt; wethouder **Walters** erkent dat bewoners ook experts zijn.

5. Oordeelsvorming Kredietaanvraag verkeersmaatregel Kleine Drift (0.29)
Woordvoerders:

fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.G. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R.G. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: G. Dunker; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: mw. K.J. Walters, wethouder.

Democraten Hilversum:
- vindt € 140.000,- veel geld voor een tijdelijke oplossing;
- ziet om die reden het voorstel niet zitten.

De **PvdA**:
- herinnert aan de opdracht geld vrij te maken voor een tijdelijke oplossing;
- wijst op voorhand de investering niet af, maar verwacht niet dat het voorstel de situatie veiliger maakt;
- had verwacht dat het college een einde zou maken aan de kiss & ride-situatie bij de Kleine Drift; het meeste verkeer dat daar stopt doet dat om boodschappen te doen in de fastfoodgelegenheden of winkeltjes;
- vindt het smaller maken van de stoep anno 2023 niet passend;
- wil meer ruimte maken voor fietsers en voetgangers;
- wenst onnodig oversteken te voorkomen en stelt voor voetgangers aan de pleinkant te laten blijven.

De **VVD**:
- heeft geen verstand van verkeerskundige ingrepen, maar is niet overtuigd van de argumenten in het stuk; er wordt niets met de raad gedeeld over welke zaken tegen elkaar zijn afgewogen en wat maatregelen opleveren ten opzichte niets doen;
- verklaart zich bereid om te investeren in het tijdelijk verbeteren van de verkeersveiligheid in afwachting van de definitieve inrichting en vertrouwt in dezen het college; argumenten haalt zij echter niet in het stuk;

Hart voor Hilversum:
- deelt de wens voor veiligheid en heeft er geld voor over om de situatie te verbeteren;
- is niet overtuigd dat het veiliger en duidelijker voor langzaam verkeer wordt door de voorgestelde ingreep;
- mist de expertise van de gebruikers en de inwoners;
- is nog niet helemaal overtuigd van de voorgestelde maatregel.

D66:
- worstelt ook een beetje met het voorstel;
- wil in grote mate op experts vertrouwen;
- gaat echter twijfelen naar aanleiding van vragen van commissieleden;
- twijfelt dus of de maatregel iets oplevert en sluit zich aan bij andere fracties;
- voelt zich daarom ongemakkelijk bij het voorstel.

De **SP**:
- is vooral voor fietsers en wandelaars en wat minder voor de auto;
- ziet geen verkeersremmende maatregelen, maar enkel het een rode kleur geven van het asfalt;
- kan niet zoveel van het voorstel maken.

De **ChristenUnie**:
- is blij dat snel werk is gemaakt van het uitwerken van het veiliger maken van de Kleine Drift;
- deelt de worsteling van de andere fracties over de vraag of het voorstel echt gaat helpen om de verkeersveiligheid te verbeteren;
- is nog niet volledig overtuigd van de juistheid van de maatregel en twijfelt daaraan nog.

GroenLinks:

- is blij dat het college snel aan de slag is gegaan met het uitvoeren van de motie;
- is er van overtuigd dat de maatregel genomen moet worden.

Het **CDA**:
- staat ook in dubio over het voorstel;
- neemt dat onder voorbehoud mee terug naar de fractie.

Debat
Wethouder **Walters**:
- heeft de afweging van de verbindingsweg Noorderweg-Zuiderweg gemaakt bij Bruisend Hart, welke verbinding het toen niet is geworden.

Democraten Hilversum:
- meent dat er nog alle ruimte is voor invulling en er nog tot nieuwe inzichten kan worden gekomen; de **VVD** wijst erop dat de vraag gaat over een tijdelijke oplossing in aanloop naar een al vastgesteld plan;
- stelt dat het nogal eens wisselt in de raad als het gaat om de vraag wat tijdelijk en permanent is.

De **PvdA**:
- stelt dat de tijdelijke oplossing behapbaar en snel genomen moet kunnen worden;
- vraagt of de kiss & ride plek bij de Kleine Drift snel opgeheven kan worden, zodat er meer overzicht ontstaat, waardoor voetgangers beter kunnen oversteken en automobilisten door een drempel ervaren dat ze moeten vertragen; **Democraten Hilversum** wil ook bewoners laten meepraten; de **PvdA** pleit voor een pragmatische en snelle oplossing, waarover niet eindeloos wordt geparticipeerd;

Wethouder **Walters**:
- stelt voor eerst met bewoners en ondernemers te overleggen over het voorstel en de opheffing van de Kiss & ride plek daarbij mee te nemen, waarna wordt overwogen om met het voorstel terug te komen; in het eerste kwartaal van 2024 worden de Snelliuslaan en de Simon Stevinweg aangepakt;
- wijst erop dat eind 2024 de Kleine Spoorbomen dicht gaan;
- komt misschien met een ander voorstel voor de Kleine Drift, maar misschien ook niet; in geval van niet terugkomen doet zij kond van de uitkomst van het overleg met inwoners en ondernemers; de **SP** verzoekt een volgende keer eerst de raad te raadplegen en daarna de krant; wethouder **Walters** stelt dat de krant schrijft over collegebesluiten.

Tweede termijn inspreker
De heer **Weening**:
- herinnert aan het al nemen van maatregelen, zoals borden en stopstrepen, die geen nut hadden en terecht zijn teruggetrokken;
- merkt op dat het verkeer al traag gaat, zodat het niet veiliger kan; dat kan alleen als auto's verdwijnen;
- is blij met het terugtrekken van het voorstel.

6. Beeldvorming Programma van eisen buitenruimte Stationsgebied
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.G. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R.G. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

De **voorzitter**:

- licht toe dat met de vaststelling van de Uitvoeringsnota in 2021 het project Stationsgebied een volgende fase is ingegaan: de realisatiefase;
- vervolgt dat onderdeel van de realisatiefase ontwerp en aanleg van de openbare ruimte is, welk ontwerp en aan leg gefaseerd wordt uitgevoerd;
- geeft te kennen dat een programma van eisen is opgesteld om er zeker van te zijn dat alle deelontwerpen voldoen aan de verwachtingen van de gemeenteraad en andere stakeholders; aan dat programma van eisen zullen ontwerpen worden getoetst;
- merkt op dat doel van het voorstel is om door vaststelling van dit programma van eisen kaders te stellen voor vaststelling van ontwerpen door het college.

Inspreker
Mevrouw **Van Oostveen**:
- is benieuwd hoeveel openbare ruimte nog overblijft in het Stationsgebied en heeft het idee dat die openbare ruimte er amper nog zal zijn;
- vraagt of bewoners zijn benaderd over het programma van eisen en of er daar draagvlak is gesignaleerd;
- wil weten wat is gedaan met de leefbaarheid;
- mist in het plan de identiteit en visie van Hilversum en vraagt waarom geen groen in de overkapping is geïntegreerd;
- heeft in bij het station in Heerlen wel visie en sfeer gezien;
- vindt de ruimte voor wensen, zoals groen, veel te klein, evenals ruimte voor steps;
- ziet dat de Schapenkamp veel kleiner wordt, zodat het de vraag is of er daar twee rijen bomen kunnen komen;
- wil media integreren in straatlantaarns;
- vraagt waar bewoners van het gebied kunnen recreëren en sporten;
- stelt dat er geen ruimte is voor binnentuinen.

Beeldvormende vragen commissie
Democraten Hilversum:
- vraagt waarom het voorstel is om de bevoegdheid voor het definitief ontwerp bij de raad weg te halen, omdat de doorlooptijd vertraging zou opleveren en tijd zou kosten als de bevoegdheid bij de raad zou worden weggelegd; wethouder **Scheepers** heeft niet voor de aanpak vanwege efficiency gekozen, maar vanwege de opmerking van D66 bij het voorstel voor de Kerkbrink dat de raad ‘alleen bij het kruisje kan tekenen’; het college heeft gemeend de kaderstellende rol op de voorgestelde wijze vorm te geven en het definitief ontwerp aan het college te laten op basis van het door de raad vastgestelde programma van eisen;
- meent dat de bevoegdheid voor het vaststellen van het definitief ontwerp bij de raad ligt; wethouder **Scheepers** doet een ander voorstel omdat de raad al kaders heeft gesteld;
    - de **PvdA** vraagt of zaken zoals oversteekplaatsen buiten de bevoegdheid van de raad vallen; wethouder **Scheepers** bevestigt dat; op basis van de kaders van de raad kan het college een definitieve klap geven;
- wijst op een van de grootste plannen van Hilversum, waarbij het voorstel is het definitief ontwerp niet aan de raad te laten; wethouder **Scheepers** vindt het ongewenst dat de raad ook over plantsoenen een definitief ontwerp voorgelegd krijgt;
    - de **SP** informeert naar de tijdwinst op dit punt; wethouder **Scheepers** antwoordt dat het gaat om een maand of twee;
    - de **VVD** vraagt wat er gebeurt als het college de kaders van de raad niet goed toepast; wethouder **Scheepers** antwoordt dat de raad dan kan ingrijpen.

Hart voor Hilversum:
- vraagt of de maximumsnelheid op de Schapenkamp op 30 km per uur kan worden gesteld; wethouder **Scheepers** bevestigt dat, wat is te zien op de materialisatiekaart in de bijlage; het asfalt heeft daar ook een andere kleur.

De **SP**:

- is benieuwd welke uitingen van Hilversum mediastad mogelijk zullen zijn; wethouder **Scheepers** denkt daarbij aan reflecties, hologrammen en digitale zuilen met info over Hilversum.

De **ChristenUnie**:
- informeert naar weging van de topeisen aan het programma van eisen; voor wethouder **Scheepers** prevaleert een toegankelijk plein; in veel gevallen zullen topeisen elkaar niet bijten, maar er vindt een discretionaire afweging plaats als dat toch het geval is;
- vraagt of dat ergens is uit af te leiden; wethouder **Scheepers** geeft het voorbeeld dat er geen fietsen op het maaiveld zullen staan, wat heel makkelijk te realiseren is; elk ontwerp moet van duurzame materialen voorzien zijn; topeisen staan in hoge mate naast elkaar.

De **PvdA**:
- stelt dat autoverkeer op de Schapenkamp een belemmering kan zijn voor voetgangers die van het Station naar het Centrum willen gaan; wethouder **Scheepers** stelt dat de gemeenteraad die keuze heeft gemaakt; er komen gedoseerde verkeerslichten, waarvoor auto's moeten wachten; het langzaam verkeer heeft daar dus voorrang en prevaleert boven auto's;
- wil weten hoe nieuwbouw zich presenteert als rijksmonument; wethouder **Scheepers** wil in elk geval bij nieuwe gebouwen een rijksmonument realiseren en zoveel mogelijk doen om dat voor elkaar te krijgen;
- informeert naar de materialisatie van het Station met Markt en de Groest; wethouder **Scheepers** begint bij het Stationsgebied vanaf het begin en kan daarom aldaar iets moois doen met de bestrating; het Stationsgebied wordt feitelijk onderdeel van het Centrum; de materialisatie bij het Stationsgebied kan men als een olievlek door het Centrum laten trekken;
    - informeert of het college denkt aan harmonisatie van het stadsmeubilair; wethouder **Scheepers** is daarvan een voorstander, hoewel er afwijkingen daarvan kunnen zijn.

De **SP**:
- vraagt waarom Entrada niet in het programma van eisen is meegenomen; wethouder **Scheepers** merkt op dat Entrada particulier bezit is en dat geen onderdeel is van het plangebied.

Hart voor Hilversum:
- informeert naar de stand van zaken van de waterberging in Oost; wethouder **Scheepers** toetst nu berekeningen en het lijkt erop dat bottlenecks weg te halen zijn, zodat een betere doorstroming te realiseren is;
    - **Democraten Hilversum** wil weten waar de fontein in het plan is gebleven; wethouder **Scheepers** gaat het om een interactief waterwerk, dat ook een sociaal effect heeft;
- is blij met de parkeerruimte voor fietsen onder de grond en informeert naar handhaving van fietsparkeren op het maaiveld; wethouder **Scheepers** antwoordt dat fietsen straks alleen onder de grond geparkeerd mogen worden; handhaving zal plaatsvinden als straks de nieuwe fietsenstalling er is.

D66:
- vraagt wat de raad precies aan het college overdraagt, bijvoorbeeld als het erover gaat hoe men een rijksmonument voor zich moet zien; wethouder **Scheepers** stelt dat topeisen door de raad al zijn vastgesteld; over eisen voor gebouwen en architectuur gaat het vanavond niet; met kavelpaspoorten is te sturen;
    - de **PvdA** vraagt welk nieuw pand in Nederland nu al een rijksmonument is; wethouder **Scheepers** kan die vraag nu niet beantwoorden moet daarover nog nadenken;

Democraten Hilversum:
- wil weten waarom NS en ProRail als stakeholders in de stukken ontbreken; wethouder **Scheepers** moet die partijen als stakeholders nog toevoegen en heeft hen ook geconsulteerd;

- vraagt of de maatvoering van de wandelroutes nog is aangepast, die volgens NS te smal zijn; wethouder **Scheepers** heeft dat niet gedaan;
- informeert of het plan voldoet aan de Wet op de toegankelijkheid; wethouder **Scheepers** bevestigt dat;
- is benieuwd waarom de norm voor hevige regenval niet is aangepast, zoals NS dat wil; wethouder **Scheepers** beschikt over goede hydrologen en waterkundigen; er is ook een watermanagementplan; in het huidige Stationsgebied is al weinig sprake van wateroverlast; de nu opgenomen maatregelen zijn volgens hem meer dan voldoende.

De **ChristenUnie**:
- informeert of deelmobiliteit in het voorstel is meegenomen; wethouder **Scheepers** antwoordt dat deelmobiliteit is meegenomen, maar dat is niet zozeer onderdeel van de buitenruimte; er komt in de fietsenstalling een deelfietsconcept; deelmobiliteit voor woningen en bedrijvigheid komt in de parkeergarage bij de Koninginneweg, dan wel in de parkeergarages daaromheen;
    - de **VVD** weet dat er steden zijn die vakken inkleuren voor deelmobiliteit; wethouder **Scheepers** meent dat er voor deelconcepten andere oplossingen gezocht moeten worden; deelmobiliteit krijgt een plek;
- is benieuwd hoe circulariteit van gebruikte materialen wordt getoetst; wethouder **Scheepers** weet dat er daarvoor certificeringen zijn en de afdeling Inkoop openbare ruimte daarmee al bezig is; duurzaamheid en circulariteit zijn speerpunten;
    - het **CDA** wil circulariteit laten beoordelen; wethouder **Scheepers** heeft circulariteit als uitgangspunt in het stuk opgenomen.

Democraten Hilversum:
- vraagt waarom verplanten van bomen geen duurzamere oplossing is dan kappen; wethouder **Scheepers** stelt dat verplanten voor bomen meestal niet al te best is; de netto hoeveelheid bomen dat er in het plan bijkomt is ook enorm;
- informeert naar de totale waarde van de bestaande bomen en die af te zetten tegen de kosten van verplanten; wethouder **Scheepers** stelt dat bomen weg moeten en het weinig zin heeft om ze te verplanten; het verplaatsen van bomen kost sowieso meer dan investeren in nieuwe bomen.

De **SP**:
- informeert of huishoudens ook gebruik kunnen maken van een warmtenet, waarvoor ruimte is gereserveerd; wethouder **Scheepers** zegt van wel; onderzocht wordt of de warmte voor warmtepompen met aardwarmte op te wekken is.

Het **CDA**:
- vraagt hoe de wethouder het plan van eisen beoordeelt gezien de balans tussen kaderstelling en technische details/inhoud; wethouder **Scheepers** taxeert het voorliggende plan van eisen als tamelijk inhoudelijk;
- vraagt of keuzes over botsende topeisen aan de raad kunnen worden voorgelegd; wethouder **Scheepers** wil dat doen bij een clash waardoor hij kaders van de raad met voeten zou treden; de kans dat eisen concurrerend worden acht hij echter klein.

D66:
- wil weten of het plan van eisen een termijn kent; wethouder **Scheepers** wijst op het lange, complexe en veelomvattende project; bij aanpassing van dat plan van eisen komt hij vanzelfsprekend naar de raad terug.

Democraten Hilversum:
- vraagt waarom handboeken inrichting openbare ruimte niet als zodanig worden aangepast; wethouder **Scheepers** kondigt aan deze vraag schriftelijk te beantwoorden.

De **SP**:

- vraagt of het mogelijk is naast groen ook speelplekken toe te voegen; wethouder **Scheepers** wijst op de beperkte openbare ruimte, die best wel wat functies moet bevatten; zaken moeten mooi, veilig en natuurlijk passen en naar speelmogelijkheden verklaart hij zich bereid te kijken; het gaat om een, twee of drie kleinschalige speeltoestellen die op een goede manier in het plan passen; daarover doet hij een toezegging, gezien het gevoel dat de wens van de SP breder leeft; de **SP** kondigt een amendement aan, waarmee de gedane toezegging van de wethouder vervalt;
    - de **PvdA** vraagt zich af of de raad per deelonderwerp moet meebeslissen over de inrichting van de ruimte; wethouder **Scheepers** wijst op het gedetailleerde programma van eisen; kijken of er speeltoestellen mogelijk zijn vindt hij een kaderstellend uitgangspunt.

De **VVD**:
- is benieuwd op welke trede van de participatieladder het voorlopig ontwerp aan bewoners wordt getoond; wethouder **Scheepers** antwoordt dat er al een kader van de raad is; feedback van de Fietsersbond kan bijvoorbeeld leiden tot aanpassingen; het gaat om het informeren van bewoners in de buurt, zoals van Entrada;
- vraagt hoe de raad kan meegroeien bij het maximaliseren van groen in de openbare ruimte; wethouder **Scheepers** heeft ter inspiratie een bijlage bijgevoegd; geprobeerd wordt zoveel mogelijk bij alle initiatieven aan te sluiten; er komen diverse bomen en biodiversiteit speelt een belangrijke rol; nieuwe ontwikkelingen op het gebied van groen die niet in het programma van eisen passen zal hij aan de raad voorleggen.

7. Oordeelsvorming Programma van eisen buitenruimte Stationsgebied (1.56)
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: R.G. van Grieken; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

Democraten Hilversum:
- wil het definitief ontwerp door de raad laten vaststellen gezien de nieuwe start om het Stationsgebied richting het Centrum uit te rollen;
- wil 21 gezonde bomen van een mooie omvang verplanten, omdat ze van waarde zijn;
- vindt het een mooie gelegenheid om een kwaliteitsslag in de uitstraling maken door harmonisatie, maar wenst de fout met de beeldschermen niet te herhalen, waarvan het is gebleken dat het reclamelichtbakken zijn;
- vraagt zich af hoe verstandig het is om NS als stakeholder te vergeten;
- vindt het mooi te horen hoe gedoseerd het verkeer zal werken voor de voetganger, welke oplossing niet mogelijk bleek bij de oversteek Markt-Groest;
- stelt vast dat het stuk vermeldt al bezig te zijn met de deelontwerpen voordat het kader er is, waarna is aangegeven pas te starten met de deelontwerpen nadat het kader er is.

De **SP**:
- vindt het programma van eisen er mooi uitzien en heeft er moeite mee dat dat veel geld kost;
- is enorm blij met ruimte voor het warmtenet;
- ziet niet graag de Centrumring verlegd worden en wil daar een maximumsnelheid van 30 km;
- ziet liever groen in plaats van zuilen en hologrammen, eventueel in combinatie met speelelementen; het is namelijk belangrijk dat kinderen die er komen wonen ook kunnen spelen;
- heeft twijfels bij de efficiency vanwege het door het college vaststellen van het definitief ontwerp en vraagt zich af of twee maanden tijdwinst dat waard is;
- wil de geleidelijnen graag in ribbeltegels uitgevoerd zien.

De **PvdA**:

- heeft opgezocht dat gebouwen minimaal 50 jaar oud moeten zijn om te kunnen worden benoemd als rijksmonument;
- ziet het als basis voor burgerparticipatie dat de raad beslist over de inrichting van een gebied;
- constateert veel goede onderdelen in het programma van eisen;
- vraagt zich af of de raad mandaat op zoveel belangrijke onderdelen moet afgeven;
- meent dat het Stationsgebied waarschijnlijk de blauwdruk wordt voor de inrichting van het Centrum en wil daarover verder met de fractie beraden;
- ziet veel mooie en aantrekkelijke voorstellen, maar ook een aantal strijdige zaken;
- stelt voor in plaats van een 30 km-zone te kiezen voor een voetgangersgebied waar de auto te gast is, teneinde het Station echt met het Centrum te verbinden;
- roept op voorrang aan de voetganger te geven en niet aan de automobilist;
- waarschuwt het college voor postzegelplannen en lappendekens;
- beveelt aan aangrenzende gebieden zoveel mogelijk bij de planvorming te betrekken.

De **VVD**:
- heeft het gevoel met het programma van eisen een nieuwe norm te gaan stellen voor de geëiste kwaliteit, die op enig punt nog aanscherping verdient;
- hecht aan een buitenruimte die uitnodigt tot bewegen;
- vindt dat ook veiligheid een plek in het programma van eisen verdient, op welk gebied het aanscherping nodig heeft.

GroenLinks:
- kan zich goed vinden in het mooie en complete programma van eisen;
- vraagt aandacht voor het uitgangspunt van 50 km per uur en wil het maximum van 30 km per uur doortrekken naar het programma van eisen;
- hoopt dat het kunstwerk ‘Solidariteit’ een prominente plek krijgt;
- vindt dat het programma van eisen voldoende kaderstelling bevat om het college ermee aan de slag te laten gaan.

D66:
- gaat akkoord met het aan de slag laten gaan met het programma van eisen door het college;
- stemt in met het programma van eisen, waardoor Hilversum mooier en beter zal worden.

De **ChristenUnie**:
- vindt het mooi dat er gewerkt wordt aan een indrukwekkend visitekaartje van Hilversum;
- noemt het lastig dat criteria naast elkaar staan, die elkaar soms kunnen bijten;
- is blij met de toezegging dat bij clashes tussen topitems contact wordt gezocht met de raad;
- wil topeisen laten benoemen waardoor het college terugkomt naar de raad, zoals circulariteit;
- stelt dat over deelmobiliteit bij het Station moet worden nagedacht.

Het **CDA**:
- lijkt het duidelijk dat een nieuwe stap naar een nieuw stationsgebied wordt gezet;
- concludeert dat het programma van eisen doorslaat naar de inhoudelijke kant in plaats van kaderstelling;
- denkt nu dat het programma van eisen gaat leiden tot een mooier Hilversum, maar leidt dat terug naar de fractie vanwege het verzoek het definitief ontwerp door het college te laten vaststellen.

Hart voor Hilversum:
- ziet veel mooie en positieve dingen in het programma van eisen, zoals het warmtenet en de fietsenstalling;
- had ook graag de bomen behouden en vraagt zich af of de boom bij het monument ‘Solidariteit’ als markeringspunt kan worden beschouwd;
- prevaleert een voetgangersgebied boven een 30 km-zone;

- vindt het laten ontstaan van een binnengebied mooi, maar de verbinding vraagt nog meer verdieping;
- heeft vertrouwen in de wijziging van het proces en de kaders van het programma van eisen.

Debat
Democraten Hilversum:
- vraagt de SP of er in het Stationsgebied voldoende ruimte is voor een wipkip, die wellicht beter past in de niet gebruikte binnentuin van Entrada; de **SP** noemt dat een goed voorstel en ziet graag dat kinderen kunnen spelen; daardoor ziet zij in plaats van pilaren waarop te zien is dat Hilversum mediastad liever wat speeltoestellen;
- vreest de beperkte ruimte te overladen, wat bij het Stationsgebied ook zou kunnen gebeuren; de **PvdA** waarschuwt voor postzegelplanologie en is voorstander van speeltoestellen, die ook kunnen worden geplaatst bij Entrada of in de strook bij de Koninginneweg; het gebied tussen het Station en Centrum is een doorstroomgebied; de **VVD** wijst erop dat het Stationsgebied ook een woongebied wordt en wil de beschikbare ruimte laten uitnodigen tot spelen; het is namelijk belangrijk te bewegen, het liefst in een zo groen mogelijke buitenruimte;
- heeft in de plannen gelezen dat een binnentuin niet mogelijk is, waardoor zij terughoudend is met het toevoegen van andere elementen.

Wethouder **Scheepers:**
- erkent dat het een woongebied is en wil kijken of er daar ruimte is voor spelen en bewegen;
- heeft veiligheid niet als eis beschouwd, omdat alle elementen moeten leiden tot veiligheid; verlichting moet namelijk bijdragen aan sfeer; de tweede topeis is sociale veiligheid.

De **PvdA**:
- is overtuigd van de wens aan speelvoorzieningen en te werken aan een sociaal veilige omgeving.

De **SP**:
- is voorstander van een maximumsnelheid van 30 km op de gehele Centrumring en een voetgangersgebied; **Democraten Hilversum** vindt beide aantrekkelijk; wethouder **Scheepers** noemt een voetgangersgebied niet werkbaar, vanwege de aanwezigheid van de Centrumring; het onderzoek naar 30 km op de Centrumring loopt; verkeersbelijning is geen onderdeel van het programma van eisen voor de openbare ruimte; vri's zijn wel onderdeel van het programma van eisen;
    - de **PvdA** wijst op topeis 6, het duurzaam en veilig doorstromen van alle verkeersdeelnemers en een heldere, herkenbare, logische en duidelijke routing en indeling van de openbare ruimte; een goede doorstroming voor alle verkeersdeelnemers gelijkwaardig regelen is echter lastig; **Democraten Hilversum** en de **SP** zijn het daarmee eens.

Tweede termijn inspreker
Mevrouw **Van Oostveen**:
- wil gemeentelijk voorkeursrecht laten vestigen op de binnentuinen van Entrada, omdat de openbare ruimte van iedereen is;
- heeft gepleit voor spelelementen en wil die combineren met kunst.

Advisering aan de raad
Alle fracties maken een voorbehoud met debat.

8. Beeldvorming Instellen gezamenlijk kwaliteitsteam Crailo (2.41)
Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. B. van Hattum; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R.G. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.

College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

De **voorzitter** leest het voorstel voor.
De gemeenteraad adviseren om de advisering over ruimtelijke kwaliteit voor plannen binnen het bestemmingsplangebied buurtschap Crailo gezamenlijk met de gemeenten Gooise Meren en Laren te organiseren

Inspreker
Mevrouw **Van Oostveen**:
- stelt voor Crailo een aparte gemeente te laten worden als men alle bevoegdheden daar neerlegt.

Beeldvormende vragen commissieleden
De **PvdA**:
- vraagt of het team onder drie gemeenten valt; wethouder **Scheepers** bevestigt dat het een toetsingsorgaan is waarin leden van drie gemeenten en drie experts zitting hebben.

Democraten Hilversum:
- vraagt om een overzicht van uitzonderingen voor Crailo; wethouder **Scheepers** legt uit dat hij het kwaliteitsteam niet als uitzondering ziet, maar in de geest van wat er bij Crailo gebeurt; toetsingskaders zijn door drie gemeenten vastgesteld, zoals een bestemmingsplan en een beeldkwaliteitsplan; drie gemeenten moeten het toetsingskader beoordelen en dat is eigenlijk een bestendige lijn in plaats van een uitzondering;
- vraagt waarom Crailo niet gelijk als de Meent wordt beschouwd; wethouder **Scheepers** wijst op één beeldkwaliteitsplan en één bestemmingsplan dat drie gemeenten hebben vastgesteld;
- vraagt hoe verschillen in de toekomst voor bewoners zullen uitpakken; wethouder **Scheepers** verwijst daarvoor nogmaals naar de toetsingskaders;
- informeert of de drie experts van het kwaliteitsteam al bekend zijn; wethouder **Scheepers** bevestigt dat;
- meent dat het besluit eerst genomen moet worden en daarna pas het team moet worden benoemd; wethouder **Scheepers** reageert dat er drie kandidaten voor het kwaliteitsteam zijn en zij na het raadsbesluit zullen worden benoemd;
- vraagt waarom dan al is vermeld dat het kwaliteitsteam in het derde kwartaal van 2022 is opgericht; wethouder **Scheepers** antwoordt dat toen het proces is gestart en is bezien welke mensen voor het kwaliteitsteam zouden kunnen worden benoemd; het kwaliteitsteam wordt pas geëffectueerd na besluitvorming door drie gemeenteraden;
- vraagt waarom iemand van monumenten als specialist voor ruimtelijke kwaliteit is voorgesteld in plaats van een stedenbouwfunctionaris; bij landschap en erfgoed wordt een architectuurexpert voorgestaan en gevraagd wordt waarom dat geen monumentenspecialist is; wethouder **Scheepers** licht toe dat zes mensen in het kwaliteitsteam terecht komen, waarvan drie onafhankelijke deskundigen; het gaat dus niet om categorieën.

9. Oordeelsvorming Instellen gezamenlijk kwaliteitsteam Crailo (2.52)

Woordvoerders:
fracties: Hart voor Hilversum: mw. C. Jansson; D66: mw. B. van Hattum; VVD: mw. H.M.G.J. van de Linde; GroenLinks: R.G. Lomans; CDA: T. de Jong; Democraten Hilversum: J.E.M.G. Göbbels; PvdA: J.P. Lahaise; SP: P.C.M. Vonk; ChristenUnie: G. Plaggenmarsch; BVNL: --.
College: A.R.C. Scheepers, wethouder.

De **SP,** de **ChristenUnie,** de **PvdA, Hart voor Hilversum, GroenLinks,** het **CDA, D66** en de **VVD**:
- zijn positief over het voorstel zonder debat.

Democraten Hilversum
- steunt het voorstel, met de kanttekening tegen status apartes te zijn;
- adviseert zonder debat.

Tweede termijn inspreker
Mevrouw **Van Oostveen**:

- snapt niet dat in het kwaliteitsteam drie experts buiten de gemeente zitting zullen hebben en waarom er daarin niet twee functionarissen per gemeente zijn;
- vraagt zich af waarom erfgoed niet aan monumenten is gekoppeld en waarom aan landschap geen circulariteit en duurzaamheid zijn gekoppeld.

De **voorzitter** sluit de vergadering om 22.55 uur.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 1 februari 2023.
De griffier, ····· De voorzitter,

Mw. A. van Meerveld. G.M. van den Top.